

Висновки. Найбільш доступний для українського споживача препарат для профілактики йододефіциту зі значенням Кд 0,999 – Антиструмін-Дарниця (ПрАТ „Фармацевтична фірма „Дарниця”, м.Київ, Україна).

СОЦІАЛЬНІ ПИТАННЯ МАРКЕТИНГУ ЛІКУВАЛЬНО-КОСМЕТИЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРОВІЗОРІВ

Климишина С.О., Сметаніна К.І.

Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького,

м. Львів, Україна

Smetanina_k@ukr.net

Вступ. Виготовлення в аптеках ефективних якісних та безпечних лікарських засобів (ЛЗ) для лікування та догляду за шкірою завжди була і лишається актуальною альтернативою торгівлі готовими засобами промислового виробництва. При розробці рецептури для промислового виготовлення лікувально-косметичних засобів неможливо врахувати всі індивідуальні особливості пацієнта: вік, стать, чутливість шкіри до окремих компонентів препарату тощо. Альтернативою сучасним засобам лікувальної косметики є препарати, що готуються за екстемпоральними прописами практикуючих лікарів-дерматологів та косметологів в умовах аптек.

Мета. Довести доцільність впровадження мануальних прописів та реабілітації екстемпоральної рецептури засобів лікувальної косметики (ЗЛК), що відповідають сучасним вимогам стандартизації та сертифікації, є безпечними, терапевтично ефективними, якісними.

Методики дослідження. Аналіз асортименту та номенклатури сучасних ЗЛК промислового виготовлення та прописів лікарів-дерматологів та косметологів.

Основний матеріал дослідження. Екстемпоральне виготовлення залишається дуже важливим та необхідним для забезпечення населення

якісними і доступними препаратами, незважаючи на зменшення його обсягів. Актуальність виготовлення ліків в умовах аптеки підтверджується результатами наукових і маркетингових досліджень, що проводяться на базі кафедри ОЕФ та технології ліків ФПДО ЛНМУ ім. Данила Галицького.

Захворювання шкіри вимагають особливого підходу до лікування, і в цьому плані досить актуальним є застосування екстемпоральних ЛЗ, які враховують індивідуальні особливості хворого, його вік, стать, протипокази тощо. Перевагою цих ліків є практична відсутність консервантів, стабілізаторів, барвників, наповнювачів та ін. допоміжних речовин (ДР) синтетичного походження, які широко використовуються у промисловому виробництві і можуть бути чинниками можливих побічних ефектів ЛЗ.

Нами були проведені соціальні опитування понад 400 респондентів на предмет використання ними засобів косметики (всього 54 фірми), та з цієї кількості лише продукція 10 виробників користуються популярністю: Біокон, Nivea, Vision, Vitaskin, Dermasilk тощо.

Основна вимога до косметичних засобів – це безпечність, враховуючи довготривале та неконтрольоване застосування, а також наявність специфічної місцевої дії на непошкоджену шкіру. З цією метою в склад косметичних засобів вводяться різноманітні біологічно активні речовини (БАР) та їх комплекси в більш низьких концентраціях в порівнянні з офіційними лікарськими препаратами, в тому числі для зовнішнього застосування. Профілактичний ефект косметичних засобів визначається комплексною дією БАР та ДР і в основному залежить від властивостей основи. У зв'язку з цією дією на шкіру, ДР в складі косметичних засобів приділяють таку ж увагу, як і активним добавкам, враховуючи їх комплексний ефект, який в більшості визначається якістю і різноманітністю використовуваної сировини та її властивостями. Перелік основних ДР, що використовуються при виготовленні ЗЛК, наведені у Наказі МОЗ України №8 від 15.01.2003 р.

Слід відзначити, що саме лікувально-профілактичні косметичні засоби та космецевтика сприяє нормалізації фізіологічних властивостей шкіри,

попереджає небажане передчасне старіння та реалізація такої продукції, що містить інгредієнти аптечного асортименту здійснюється тільки аптечними закладами, закладами охорони здоров'я. Для вітчизняного фармацевтичного ринку характерна передусім цінова конкуренція. Середня ціна ЗЛК аптечного виготовлення, які найбільш використовуються, нижче середніх роздрібних цін в промисловості. На практичних заняттях кафедри ОЕФ та технології ліків ФПДО були проведені розрахунки собівартості та встановлено, що вартість свіжовиготовлених засобів догляду за шкірою без допоміжних речовин знаходяться в межах від 1,7 грн. та 2,8 грн., що в декілька разів дешевше таких аналогів промислового виробництва.

Серед часто повторюваних прописів, що надходять в аптечні заклади від лікарів-дерматологів для лікування та догляду за шкірою, нами були виділені прописи лосьйонів для різних типів шкіри та розроблені технологічні режими їх виготовлення. Відомо, що терміни зберігання їх триває до 30 діб. При пролежнях, екземі, простому герпесі, стрептодерміях ефективним є застосування пасти цинкової та саліцилово-цинкової аптечного виготовлення. До екстемпоральних лікарських форм, які вже тривалий час з успіхом застосовуються для лікування всіх форм псоріазу, належить мазь Рібакова як аналог мазей «Форкал», «Псоріатен», які є дороговартісними.

Висновки. Ми вважаємо, що шляхом реабілітації екстемпоральної рецептури можна вирішити питання обслуговування засобами лікувальної косметики малозабезпечених верств населення, адже ліки, виготовлені в умовах аптек, у багатьох випадках за співвідношенням вартість - ефективність - користь є доступнішими та ефективнішими. Зрозуміло, що висока якість ЛЗ екстемпорального виготовлення цілком залежить від кваліфікації персоналу, тому на кафедрі ОЕФ та технології ліків ФПДО розроблена програма тематичного удосконалення ТУ для провізорів «Основи технології та застосування лікувально-косметичних засобів» (60 год.) та готуються до друку інформаційно методичні матеріали для аптек, що спеціалізуються на виготовленні косметичних засобів.

ИССЛЕДОВАНИЕ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ТОПИЧЕСКИХ ГЛЮКОКОРТИКОСТЕРОИДОВ НА ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОМ РЫНКЕ УКРАИНЫ

Котвицкая А.А., Черкашина А.В., Аль-Халиль В.М.

Национальный фармацевтический университет, г. Харьков, Украина

socpharm@nuph.edu.ua

Топические глюкокортикостероиды (ТГКС) – лекарственные средства (ЛС) для местного применения, которые на современном этапе чаще всего назначаются в дерматологической практике, что объясняется их разносторонним влиянием на патогенез ряда дерматозов, выраженными противовоспалительным и иммуносупрессивным эффектами, широтой лекарственных форм и дозировок, наличием различных субстанций.

Целью нашего исследования стало определение конкурентоспособности топических глюкокортикостероидов представленных на фармацевтическом рынке Украины.

Материалы и методы исследования. Нами исследовались данные государственного реестра ЛС, статистические данные отечественного фармацевтического рынка (данные маркетинговых исследовательских компаний относительно объемов продаж ЛС). Также изучена научно-доказательная информация (результаты мета-анализа, рандомизированных исследований, систематические обзоры с высокой степенью доказательности) как с использованием международных онлайн-баз (PubMed, AccessdataFDA, MedScare, G-I-N.Net, другие), так и отечественных научных публикаций. Используются логические, сравнительные и маркетинговые методы анализа.

Результаты исследования. На сегодняшний день накоплен значительный опыт терапии дерматозов с помощью средств разных поколений ТГКС (от первого до шестого) и классов активности (от слабых ТГКС – I класса, до очень сильных – IV класса по Европейской классификации) и сформулированы требования к современному ТГКС: высокая активность на